

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadrugi dom 269.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2'25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 135.

V Ljubljani, sobota 14. avgusta 1926.

Leto I.

Pred velikim polomom kapitalističnega gospodarstva.

Kriza v kapitalističnem gospodarstvu je danes ogromna. To čutijo bogate in siromašne kapitalistične države, zato so si osnovali zvezo narodov, si dovoljujejo mednarodna posojila, odpisujejo in dajejo najugodnejše pogoje za plačevanje vojnih in drugih dolgov. Vse to dokazuje, da je velekapital v skrbeh, ne za siromašne, zadolžene in po vojni opustošene dežele in pokrajine, ampak, ker se boji, da izgubi ogromna posojila. Tudi sedaj daje dolžnikom velike koncesije in nova posojila, da ohrani gospodarsko oblast nad njimi in jih vsaj po možnosti izčrpa, če že ne bi mogel izsesati iz njih vseh obveznosti. Svetovni kapitalizem hoče Evropo gospodarsko pritisniti k tlom ter sebi zagotoviti bogate vire naravnih dobrin po drugih delih sveta, ki so še na razpolago in ki bi mu utegnili služiti do boljšega prepevanja.

Veliko vprašanje pa je, kam vodi ta kapitalistična politika svetovno gospodarstvo.

Po našem mnenju je ta način konsolidacije kapitalističnega družabnega reda pot v popolno kapitalistično krizo. Predpogoj dobrega narodnega gospodarstva je soglasje med produkcijo in konzumom. Današnja družba pa tega vprašanja ne poizkuša rešiti ne z racionalno produkcijo, ne z omogočenjem konzuma. Družba hoče marveč na eni strani štediti le na račun produkcije s tem, da izkorišča delavstvo, mu znižuje plače, peha delavstvo v nezaposlenost, zapira meje s carinami in z omejevanjem osebnega prometa, torej absolutno s poslabševanjem socialnih razmer, katerim mora slediti zmanjšanje konzuma ter s tem fizično in duševno propadanje narodov. Na drugi strani pa odpira nove vire za čezmerno kapitalistično produkcijo v še nerazvitih in neeksploativiranih pokrajinah, kolonijah in gospodarsko zaslužnih deželah. Tako gospodarska politika vodi v gospodarsko nesoglasje, ki smo ga ču-

tili že pred vojno, ker goji na eni strani neracionalno nadprodukcijo blaga in izdelkov, na drugi strani pa jemlje možnost konzuma narodom, ki so na gotovi višini kulture in bi bili, če bi jih kapitalizem ne izčrpal fizično in duševno, ob racionalnem gospodarstvu primerna konzument-ska komponenta v gospodarskem razvoju.

Svetovni kapitalizem, ki se je med vojno jako spretno centraliziral v zmagovalnih državah, steza danes svoje gospodarske kremplje po Sibiriji, skoro po celi Aziji in Afriki. Tam so še nedvigljeni naravni zakladi, ki jih bo kapitalizem črpal in spravjal na trg, dočim bo Evropa tugovala pod bremenom in hirala. Produkcija bo naraščala, konzum pa padal, tako da je kriza med konzumom in produkcijo neizbežna ter da se bodo končno konzumenti morali odločiti, ali so voljni dalje hirati ali pa bodo morali poseči v vprašanje produkcije in konzuma z energijo.

Kapitalizem ne pozna človeka, ne pozna ne svobode, ne bratstva, ne enakosti, toda sedanja pot ga vodi v težko krizo, s katero bo naprtil človeštvu hude in socialno bridke čase.

Zaraditega popolnoma umevamo, zakaj se je ves socialistični pokret na svojih kongresih jel baviti intenzivneje tudi s svetovnimi gospodarskimi problemi, ki nas bolj in bolj opominjajo, da jih študiramo ter se pripravljamo na važno vlogo kot razred tudi v teh vprašanjih. Gospodarska politika je tesno vezana z našim socialnim vprašanjem, zaradi tega se moramo baviti z njo, zreti v njej organizacijo svetovnega kapitalizma ter nastopati proti njej kot zasluzi. Za ta veliki boj so pa potrebne velike, močne organizacije, globoka razredna zavest delavstva in čim višje kulturno stališče delavskega razreda, ki naj bo pripravljen, da ga kriza kapitalizma ne preseneti.

Težka moralna obsodba.

Diktatorji navadno le predobro čutijo, da jih obdaja krog zaničevanja in moralnega omalovaževanja, zlasti od strani poštenih, svobodnih duhov, ki ne marajo nasilstva in korupcije. Na Apeninskem polotoku so prišli na idejo, da pridobe fašizmu manikajoče priznanje kulturnega sveta s tem, da se priključijo, oni, oboževalci nasilstva, uprav pesniku najnežnejše lirike, uprav Rabindranathu Tagoreu. Poštenost in plemenita duševnost slovečega Indijca je bila vsekakor jako pripravna reklamna vaba. Skušali so pridobiti zase tega odličnega moža s tem, da so ga obsipavali s čaščenjem in mu podarili, med drugim, za indijske dijakke zelo dragoceno knjižnico celotne italijanske literature. Ker pa Rabindranath ni hotel dati od sebe nika-kega slavošpeva o fašističnem paradizu, so si pomagali z nekim izmišljenim intervjuvom — v nadi, da Indijec itak ne pride nanj — v katerem razglasa baje Rabindranath Tagore »svoje neomajno občudovanje« fašistične ideje. Rabindranath je pa o tem »intervjuvu« vendar zaznal in ga popravil v dolgem pismu, naslov-

ljenem na svojega prijatelja. V tem pismu piše med drugim naslednje:

»Absurdno je misliti, da bi jaz kedaj mogel podpirati gibanje, ki nenasmišljeno tlačí svobodo besede, vsiljuje predpise, ki so proti vesti posameznikov in gre po s krvjo omadeževani poti nasilstva in zatajenega razbojništva. Jaz sem vedno in vedno trdil, da je agresivni duh nacionalizma in imperializma, katerega prav ljubo-sumno goje po največ narodi na zapadu, grožnje za celi svet. Bilo bi zelo neumno, ja celo razbojniško od mene, ako bi izrekel svoje občudovanje za politični ideal, ki javno oznanja svojo brezpogojno udanost proti brutalni sili, kot gonečo silo civilizacije. Da je mogoče z barbarstvom doseči makar tudi kako materialno blagostanje, se lahko prizna. Toda cena je strašansko visoka in usodepolna. Ta kult skrupulozne sile kot nositeljica nacionalizma podpihuje plamen internacionalne ljubečnosti, ki more dovesti do splošnega požara, do strašne orgije opustošenja. Kako se je moglo prisoditi meni, kateremu je vse to znano, da bi pri temu brezbožnem, s človeškimi žrtvami hranjenemu ognju soigral!»

Iz tega pisma je jasno, da se morajo pokrenitelji Rabindranathovega »intervjuva« zaenkrat še zadovoljiti z D' Annunziove liriko zadnjih zapu-ščenih let...

Podražitev kruha v Franciji.

Vsak dan skoraj čitamo o krizi francoskega franka. Vzrok tej krizi je iskati v zahtevi, da francoski parlament odobri dolgovni pakt, po katerem se Francija zaveže odplačevati ameriški dolg. Čitateljem je tu- di znano, kako se menjajo francoski kabineti, ker skušajo rešiti frank pred popolnim propadom. Ta kriza je sedaj tudi vplivala na cene kruha.

Francoski kapitalisti se zavedajo, da je podražitev kruha bil eden glavnih vzrokov revolucije leta 1789. Ta revolucija je odpravila fevdalizem in monarhijo. Pred revolucijo so se vršile velike demonstracije proti oduhu. V Dijonu, Auxeru, Amiensu in Lillu je ljudstvo razbilo oduhom pohištvo in mline, v Parizu je opleniло pekarno. V Lyonu so zastavkali svilni tkalci, ker se je dražil kruh.

Tako je bilo pred stoletjem. Vršili so se tedaj veliki kravali, ki so naznanjali vihiro, ki je pa prišla šele leta 1789.

Zdaj je veliko pšenice v Franciji. Tako namreč izjavlja poljedelski minister. Ali ta pšenica je v rokah špekulantov, ki odločajo o njeni ceni.

Kaj se bo zgodilo? Ali bo francoska vlada dovolila, da bodo špekulante izrabili položaj in sestradali francosko ljudstvo? Ali bo francoska vlada pristala na načrt ameriških bankirjev, ki ji ponujajo posojilo pod pogoji, ki tudi vodijo v poslabšanje življenjskih razmer francoskega ljudstva? Ali ima francoska vlada kak drug načrt, po katerem naj bi se rešilo to vprašanje? V kratkem se pokaže, kam Francija drvi.

K strankini konferenci v Celju.

Kakor smo že zadnjič javili, se bo vršila 19. septembra v Celju strankina pokrajinska konferenca, ki ima rešiti zelo važne naloge. Potrebno je pa, da sodrugi povedo svoje mnenje o vseh aktualnih strankinih vprašanjih že prej v našem listu, da bo konferenca tudi duševno dobro pripravljena. Otvorjamo zato danes diskusijo o konferenci s člankom, ki nam ga je poslal sodr. L. J. želeč, da se o stvari izjavijo še drugi sodrugi.

Pokrajinski upravni odbor SSJ sklicuje v Celje pokrajinsko konferenco. Konferenco iskreno pozdravljamo, vendar pa je treba poudariti, kakšne naloge v prvi vrsti imej ta konferenca. Lanska konferenca, ki se je vršila tudi v Celju, je sprejela načelne resolucije k programu in taktiki, k zedinjenju strokovnih organizacij, k socialnemu zavarovanju in deloma tudi k agrarnemu vprašanju. Po našem mnenju resolucije, ki smo jih sprejeli lani in ki so utemeljene v sklepih naše internacionalne ter našega glavnega kongresa v Beogradu popolnoma odgovarjajo današnjim potrebam in zahtevam naše stranke, tako da bi na konferenci lahko kratkoma sprejeli splošno resolucijo, v kateri bi izjavili, da ponovno povdarjamo načela, ki smo jih sprejeli na lanski konferenci.

Letošnja konferenca bi torej morala imeti drugo nalogo. Zavedajmo se, da v delavskem pokretu še nismo povsem izvedli enotnega pokreta organizacijsko. Vedno se še pojavljajo takozvane »struje in grupe«, ki ne organizirajo sicer, pač pa vztrajno zanašajo med delavstvo razne fraze in s tem ovirajo konsolidacijo delavskega pokreta. Tu tiči

zlo in to zlo bi mogla pokrajinska konferenca streti s tem, da bi se posvetila najagilnejši pozitivni akciji organizacije. Naloga celjske konference ni toliko precizirati načela programatične in taktične naravi, ker smo ta načela že precizirali, pač pa je potrebno, da se poživi organizacijsko delo, to je, da novi pokrajinski odbor zastavi vse sile v svrhu poglobitve socialistične zavesti in boljšega funkcioniranja strankinih krajevnih organizacij.

Pokrajinska konferenca mora ta korak storiti z vso odločnostjo, ker z organizacijo in socialistično izobrazbo pride vse drugo, pride politično delo, razumevanje političnega razrednega boja in poglobitev tako potrebne konsolidacije delavskega pokreta.

To je moje mnenje, preden se razvije še nadaljna debata in pri tem mnenju tudi ostanem, ker se prav dobro zavedam, da vsi skupaj potrebujemo nekakega duhovnega prevojeja, ki spaja, ki druži in ki širi smisel za organizacijo ter zavest med delavstvom. Le zavedni in organizirani delavci bodo tvorili močno delavsko stranko!

L. J.

Resnica o ljubljanskem občinskem gospodarstvu.

Gospod Bernot Zvonimir je sklical minuli teden sestanek z ozirom na kršitev ljubljanske avtonomije ter povabil nanj vse ljubljanske politične stranke (tudi meščanske) in skupine. Sestanek ni bil na višku stvarne debate, pa je vendar povzročil v časopisju nekaj polemike, v katero je posegel tudi modri »Slovenski Narod«, in njegovim izvajanjem moramo posvetiti nekaj besed.

»Slovenski Narod« je postavil več trditev, ki se nam zde precej skregane z resnico. Duhoviti člankar trdi namreč med drugim, da je sedanjí gerentski svet napravil ogromno delo za razvoj Ljubljane, trdi, da je pokojni župan s. dr. Perič pustil zapasti kaldermino (to je dohodek iz carine za popravo cest), baha se s popolnitvijo elektrarne, klavnice, da je znižal občinske davščine, gostaščino in vodarino ter pričel s stanovanjsko akcijo.

Ne vemo, kateri kuli režima je napisal ta slavošpev gerentom, ali resnica nam je vendar več kakor pa nezasluzena hvala režimovca, ki pada ljubljanski javnosti tako popačeno sliko gospodarstva na ljubljanskem magistratu.

Gerentstvo na magistratu je že samo kršitev zakona, ker je gerentstvo dopustno največ tri mesece. Da pa dobimo jasnejšo sliko o ljubljanskem občinskem gospodarstvu, moramo stvari povedati take, kakršne v resnici so.

Kaj je napravilo gerentstvo za razvoj mesta? Sedanje gerentstvo je tlakovalo Miklošičevo cesto in sezidalo 12 nesrečnih barak daleč zunaj mesta. To je vse, kar je sedanjí gerentski svet napravil po svoji iniciativi. Vsa druga dela za razvoj Ljubljane je pripravil že sodrug dr. Perič.

Očitek, da je Perič pustil zapasti kaldermino, je neresničen, ali vsaj neutemeljen, ker takratni demokrasko-radikalni režim niti na večkratno intervencijo ni hotel tega denarja izplačati, češ da Perič ne dobi nobenega fیکا.

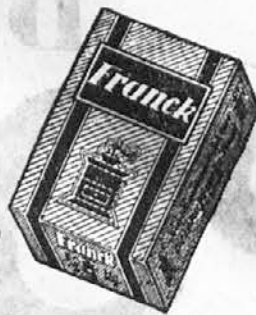
Posebno značilno pa je, kako je gerentski svet zniževal davke. Ljub-

Kakor je delala že Vaša stara mati. bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

ljanski gerentski svet je znižal odstotek gostščine in vodarine. Toda Ljubljanci plačujejo kljub temu več gostščine in več vodarine, ker se te doklade računajo na stanarino, ki se je med tem znatno zvišala. Enako drzna pa je ta trditev, če še povemo, da je gerentski svet ogromno zvišal užitnino in tlakarino. Samo povšek užitnine na moko utegne donášati občini na leto nad 1 milijon dinarjev. Vrh tega se je uvedla na sadje, blago ter industrijske izdelke znatna davščina, ki tudi indirektno silno obremenjuje ljubljanske konzumente. Vse te davščine, nima sicer uradnih števil na razpolago, donášajo občini kot novi indirektni davki nedvomno 3 milijone dinarjev na leto. Davek so v resnici znižali menda samo pri šampanjcu za 10 Din na steklenico.

Iz teh splošnih podatkov je razvidno, da je slavošpev gerentom ljubljanskega mesta ponesrečen, ker nima nobene realne podlage in je preračunjen na najnost čitateljev.

Enako pa je tudi z vso drugo hvalo. Demokratsko-radikalni režim ni hotel dovoljevati Periču novih kreditov za stanovanja. Kljub temu je Perič zgradil do 200 stanovanj, čeprav je sedel zaradi nasilstva demokratsko-radikalnega režima le po par mesecev na magistratu. Neresnično je tudi, da je sedanji občinski gerentski svet napravil 160 novih stanovanj, ker bo vseh skupaj, če se zgradi nameravana velika hiša, šele tedaj komaj nad sto v dveh letih.

Prav posebno pa moramo naglašati, da je sedanji gerentski svet ukinil socialnopolitični odsek, ki bi ga vsaka večja občina morala imeti.

Že iz teh podatkov je razvidno, da sedanji gerentski svet ne gospodari na magistratu v interesu širšega delovnega občinstva. O tem pričča ogromna obremenitev konzumentov z novimi indirektnimi davki in deloma tudi, da prepušča stavbeno akcijo privatnemu kapitalu, da bi bila v prvi vrsti občina poklicana graditi stanovanjske hiše ter s tem že vnaprej zagotovila zadosti stanovanj za ono dobo, ko se odpravi zaščita stanovanjskih najemnikov.

V vsem delovanju gerentov torej ne opazimo ničesar, kar bi soglašalo z modernimi načeli komunalne politike. Ta konstatacija nam zaenkrat zadostuje.

Cesare Battisti.

Kakor vsako leto, tako je bila tudi letošnja obletnica Battistijeve smrti proslavljena skoro po vsej Italiji. Cesare Battisti je bil socialist, deloval je neumorno cela desetletja na razširjenju socialistične ideje med trentinskimi in v obče med italijanskim delavstvom v bivši Avstriji. Po izbruhu svetovne vojne je bil mišljenja, da je treba delati na razrušenju Avstrije, in ker je bil cel mož, silen značaj, vaje žrtvovati samega sebe za zmago svoje ideje, se je z orožjem v roki z neustrašeno hrabrostjo boril proti Avstriji, dokler ni bil na tirolski fronti vjet, spoznan, obsojen od avstrijskega vojnega tribunala in obešen. Ni se ustrašil vešal, šel je junaško v smrt, kakor je junaško živel. Njegovo nezlomljivo zadržanje je porazno učinkovalo celo na razdivjane njegove preganjalce, ki so se z bali uplivov Battistijevega mučeništva na pobujajoče se avstrijske narode — in so zato skušali oskruniti njegov spomin s tem, da so trosili v svet infamno vest, da je bil obsojen na smrt tudi zato, ker je poveril denar iz socialistične strankine blagajne.

V resnici je pa baš Battisti žrtvoval vse svoje imetje, da je mogel vzdrževati socialistični list »Il Popolo«, ki je izhajal pod njegovim uredništvom leta in leta v Trentu. In ne samo list, vzdrževal in vodil je celo gibanje, in ni ga bilo med njegovimi nasprotniki nikogar, ki bi mu vsaj ne priznaval nesebičnosti, značajnosti in njegove izredne umske sposobnosti.

Zakaj smo vse to omenili? Zato, ker smo v zadnji številki »Orjuna« brali notico, ki ni samo brezmejno neumna, ampak tudi brezmejno ostudna. To je prava in tipična vojna avstrijska propagandna cvetka. »Orjuna« se ne obotavlja žaliti, krvavo žaliti, ne samo Battistijevega spomina, nego pošteni čut vseh poštenih ljudi, s tem, da odreja celo Battistiju vsako junaštvo in s tem, da ponavlja tedanjo infamijo, da je bil Battisti sploh obešen zaradi tega, ker je poveril socialistično kaso!

Orjunaši trde, da so junaki in da spoštujejo vsako junaštvo, pa so v resnici srčno in duševno tako mali in betežni, da grdo sramote po staroavstrijskem vzorcu spomin moža, o

katerega idejah se lahko sodi tako ali tako, kateremu pa noben značajen človek ne more odreči junaštvo dejanja, svitlost uma in čistost značaja.

Bili bi nevredni, da živimo, ako ne bi reagirali na to nespodobnost v »Orjuni«, ki v strašni meri in obliki izpričuje znova splošno propadanje moralnosti v našem političnem in nacionalnem življenju. Kdor ne spoštuje tujih junakov, ne spoštuje niti lastnih in ni sploh pravega junaštva sposoben.

Pred vstopom Nemčije v Zvezo narodov?

Francoski zunanji minister Briand je obnovil razgovore z belgijskim sodrugom Vanderveldom in z raznimi drugimi zastopniki na jesenskem zasedanju Zveze narodov, na katerem se mora odločiti vprašanje sprejema Nemčije v omenjeno zvezo. Iz Briandovih in iz angleških službenih izjav sledi, da je Briand odločen nadaljevati politiko sporazuma z Nemčijo, vsled česar se sme s sigurnostjo sklepati, da bo Nemčija jeseni končno sprejeta kot članica zveze.

Amerika proti Mehiki?

Po vesteh iz Amerike skušajo Zedinjene države najti na vsak način povod za vojaško intervencijo proti Mehiki, ki se bori proti mehiškanski cerkveni veleposesti, ki noče dati obubožanim kmetom zemlje in slediti socialno političnim odredbam vlade. Cerkevni poglavarjem gre za ohranitev njihovih privilegijev, ameriškim kapitalistom pa za pridobitev mehiških petrolejskih vrelcev. Tudi ameriška republika je le suženj svojih kapitalistov in nič se ne bomo čudili, če bodo poslali svoje vojske nad uporne Mehikance.

Ljubljanski delavci!

Sodruzi in sodružice! V nedeljo, 15. avgusta 1926 vsi na vrtno veselico, ki se bo vršila na vrtu gostilne »Zadrugi dom« na Viču z izredno zabavnim sporedom. Proslavila se bo ob tej priliki obletnica viškega zadrugnega doma.

Dnevne novice.

Nerazrešljiva zagonetka. O gospodu Pašiču krožijo po naših inozemskih listih najrazličnejše vesti. Enkrat čitamo, da je Pašič zdrav kot riba in da bo živel najmanj še 20 let, drugič zopet, da je hudo bolan, da leži že cel mesec in da so njegovi prijatelji že obupali. O njegovem zdravju in nezdravju se piše in namiguje odkar je šel v Karlove vane, in dasi Karlove vane niso neki daleki težko dosegljivi planet, se nam radovednim jugoslavskim državljanom vendar noče povedati po vsej pravici in resnici, kaj in kako je pravzaprav z našim večnim predsednikom, na katerega smo se bili že tako privadili, da nam je kar dolg čas po njem. Ali je Pašič zdrav ali ni? Ali je še živ ali nas je že zapustil? Dajte, povejte! Ni to malenkost. Kajti, če kaj vemo, ne morejo v Belgradu ne naprej, ne nazaj, dokler se Pašič ne povrne v Belgrad in po možnosti na krmilo države. Da bi nas tolašili samo z Radičevimi govorancami, Pašiča pa pustili večno hirati v severni Češki, pa ne damo. Davki so pri nas dovolj visoki in odrajujemo jih, vsaj v Sloveniji, v redu. Zato imamo pač vsaj pravico vedeti, kako se »gazdi« godi. Zahtevamo, da se nam končno pove čisto resnico — makar v uradni obliki.

Po starem vzorcu. Naš zunanji minister Ninčič je kar cel teden dni naznanjal, da se bo topot ostro obračunalo z Bolgarijo. Prej se pa mora pomeniti z Romunijo in Grčijo. Žugal je in strašil tako dolgo, da so se velesile vznemirile in intervenirale v Sofiji, kjer so jim baje zagotovili, da bodo pritiskali na svoje komitaše. Kakor hitro se je to zgodilo in je bilo glavno že izvršeno, pa sta oglašili Romunija in Grčija, ki sta naenkrat soglašali s celo akcijo in priložili svoj piskrček k ognju. Ninčič je dalje ropotal in zatrjeval, da sta Romunija in Grčija solidarni in pripravljeni, in tako dalje naprej in da je uspeh gotov. Spisano demaršo je nosil teden dni po žepu, jo kazal vojnemu ministru, jo nesel končno na Bled na najvišje mesto in ure so se štele, ko bo demarša v Sofiji izročena. Kar naenkrat se pojavi pri Ninčiču angleški poslanik in ga svari pred takimi ostrimi ukrepi ki so podobni ultimatom. Za njim se je oglašil francoski

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)
(Dalje.)

Zato je prišlo, da so polikarji, kova gospoda Calvina, ki so bili sami razlašeni posestniki, dobili kmete na svojo stran in zapravili njih politično moč v volilnem boju za svoje cilje, ki so bili nesmiselni.

»Ubogi kmetje,« se je jezno smejal Ernst. »Truste imajo od začetka do konca.«

In to je bil resničen položaj. Sedem velikih trustov, ki delajo skupno, je zložilo svoje ogromne preostanke in osnovalo poljedelski trust. Železnice, ki drže v oblasti tovarne cene, bankirji in meničniki, ki obvladujejo cene, so kmete zadolžili že davno. Banke in vsi trusti so jim že davno posodili velike vsote denarja. Tako so ujeli kmete v mreže. Treba samo še mrežo potegniti iz vode.

Poljedelski trust je poskrbel za to.

Že težki časi so leta 1912 na poljedelskih tržiščih povzročili strahoviti padec cen. Sedaj so se pa znižale cene namerno, kar je povzročilo propast kmetov. Železnice pa so s svojimi visokimi tarifi zlomile hrbenico kmetu-izvoznikarju. Kmetje so bili prisiljeni si izposojevati vedno več denarja. Med tem je pa bilo nemogoče poravnati stare dolgove. Vsled tega je sledil veliki, hipotekarni zapis in pomnoženo kupičenje dolžnih pisem. Kmetje so kratkomalo prodajali svoja posestva poljedelskemu trustu. Drugo jim tudi ni preostajalo. In potem, ko so odstopili svojo last-

nino, so delali za poljedelski trust kot oskrbniki, inšpektorji, predelavci in navadni hlapci. Delali so za mezdo. Postali so tlačani, kratko — sužnji, ki so bili navezani na grudo in prisiljeni delati za mezdo. Niso mogli zbežati od svojih gospodarjev, ker so oni bili člani plutokracije. Niso mogli tudi v mesto, zakaj tudi tukaj je imela plutokracija oblast. Edino možnost so imeli, zapustiti domačo grudo in postati postopači ter gladovati. Pa tudi to jim je bilo preprečeno, zakaj izdani so bili strogi zakoni zoper postopaštvo, ki so se brezobzirno izvajali.

Tu in tam so se seveda še našli kmetje in cele kmečke skupine, ki jih razlastitev vsled ne navadnih razmer ni zasegla. Ali bilo jih je malo in niso prihajali v poštev in tudi te se je na kak način v prihodnjem letu požrlo.

Na podlagi tega so jeseni 1912 voditelji socialistov, izvezemši Ernsta, bili prepričani, da je prišel konec kapitalizmu. Vseeno, kako težki so časi in ne glede, da je vsled tega strašno narastla armada brezposelnih, so bili prepričani, da je nastopil konec. Brez ozira na to, da so bili uničeni kmetje in srednji sloj in da so delavske organizacije pretrpele poraz na celi črti, so socialisti trdno verjeli, da je nastal konec kapitalizma in vrgli so plutokracijo rokavico.

Ah! Kako smo podcenjevali moč nasprotnika! Povsod so oznanjevali socialisti svojo bližnjo zmago ob volilnih urnah in orisavali z različnimi besedami položaj. Plutokracija je dvignila rokavico. Ona je bila, ki nas je, tehtaje in preizkušavajoč premagala s tem, da je razdvojila, razkosala našo moč. Ona je bila, ki je dala po tajnih agentih razkričati, da so socialisti

zasmehovalci boga in brezverci. Ona je bila, ki je pozvala cerkve, pred vsem katoliško, na plan in nam s tem odgnala mnogo delavskih glasov. Plutokracija je bila, ki je, seveda zopet po svojih tajnih agentih, vzpodbudila kmečko stranko in nato kmete razpršila v mestih in v vrstah umirajočega srednjega stanu.

Vsekakor je bil storjen korak na levo. Ali mesto pozitivnega uspeha, ki bi nam zagotovil najvišjo izvrševalno oblast in premoč v vseh zakonodajnih skupščinah, smo bili v manjšini. Res je, da smo izvolili petdeset poslancev v kongres; ali ko so ti spomladi 1913 zasedli svoja mesta, so začutili vso svojo nemoč. Bili so pa poleg vsega še vendar srečnejši nego kmetje, ki so dobili ducat mandatov, na pomlad pa jih sploh niso mogli zasesti. Lastniki teh mandatov so se branili jih odložiti, sodišča pa so bila v rokah oligarhije. Ali s tem preveč prehitavam dogodke. Moram pred vsem pripovedovati o razburljivih časih po zimi 1912.

Težki časi so povzročili silni zastoj v trgovini. Delavci, večinoma brez dela, niso imeli denarja, da bi kupovali. Posledica tega je bila, da je imela plutokracija večji preostanek, kakor kedaj. Ta preostanek je morala prodati v inozemstvo, ker je za izvršitev svojih velikih načrtov potrebovala mnogo denarja. Vsled velikih naporov, da bi ta preostanek prodala na svetovnem tržišču, je trčila plutokracija z Nemčijo. Gospodarski konflikti se navadno poravnavaajo z vojno in ta poseben konflikt ni delal nobene izjeme. Mogočna nemška armada se je oboroževala in isto so delale Združene države.

poslanik in rekel, da s svojim angleškim kolegom v tem vprašanju povsem soglašata. Fiasko naše zunanje politike je bil v tem momentu popoln. Da se pa zunanje politična blamaža vendarle nekoliko prikrije in da iz tistih hudih krvičelnih groženj vsaj nekaj nastane, so vložile Jugoslavija, Romunija in Grčija v sredo kolektivno noto v Sofiji, ki je pa zelo zmerna, in navaja samo konkretne slučaje, ki so baje prisilili te tri države k demarš ter ugotavlja odgovornost bolgarske vlade za sistematične vpade komitašev na ozemlju sosednih držav. V umerjenem tonu zahteva nota od bolgarske vlade naj zatre organizacije makedonstvujočih, ki s svojimi nasilji ogrožajo mir na Balkanu, ter jo pozivlja, naj bolgarske obmejne oblasti usmerijo svoje delovanje tako, kakor odgovarja to obvezam Bolgarije i. t. d. Rodila se je torej miš. Največja ironija je seveda to, da bo na prihodnji razorožitveni konferenci Zveze narodov Ninčić morda znova predsedoval in bodo tam pod njegovim predsedstvom reševali podobna vprašanja, ki jih je na Balkanu nameraval rešiti sam brez Zveze narodov.

Tu imate sedaj. Zadnjič je bilo po naših listih čitati uprav strašne pritožbe čez albanskega poslanika v Beogradu. »Upučen« ljudje so trdili, da je ta poslanik naš državljani itd. In da se ga mora že zato kaznovati s tem, da se ga ne prizna vrednega, da zastopa albansko vladu pri naši vladi. Zakaj naj bi ga tako hudo kaznovali, čeprav je naš državljani, nismo mogli pogruntati, vendar se je o tej stvari toliko pisalo in pisalo, da smo bili že preverjeni, da tiči v tem jugoslovanskem Arnavtu pol hudiča. No, pa se je nazadnje izkazalo, da je mož vse časti vreden človek, ker je bil minule dni odlikovan z nekim redom in s tem uradno očiščen vseh časopisnih očitkov. Tu imate sedaj tisti, ki ste nas vznemirjali z vašimi povestmi o novem albanskem poslaniku. Usoda vas je kaznovala. Pišite drugič bolj spodobno o ljudeh, ki niso nič boljši in nič slabši od vas samih.

Zelo umesten predlog. Državni uradnik nam piše: »Ker nam je bila vsled zadnje poplave plača reducirana med drugim tudi z motivacijo, da je računati s še večjo in hujšo draginjo, in ker so dunajski meteorologi zadnjič javili, da ni izključeno, da bo tekom tega poletja še lilo in da bo vsled tega Donava, ki zadnje čase pomaga Uzunoviću pri »proizvajanju« njegove varčevalne politike, spet narasla, predlagam, da se nam z ozirom na od dunajskih meteorologov napovedano morebitno skorajšnje povodenj, odtrga še enkrat in kar v naprej še en del plače. Morda se bo Donava premislila ter z ozirom na to, da se je Uzunoviću že posrečilo spet nekaj prihraniti, poslala svoj suvišni odstotek vode v drugo smer. Na ta način bomo samo mi državni nastavljenici oškodovani, ne pa tudi jugoslovanske obdonavske ravnine. Nam je pa ta drugi nadaljni odtegljaj lahko prenesti, ker smo itak na to že vajeni in ker trpimo itak še vedno na preobilici čistega in požrtvovalnega patriotizma.« S tem predlogom soglašamo in ga priporočamo vladi v nadaljnji študij in pretres.

Pripravljajo se za nov režim. Tajno a vztrajno se zaostruje kriza v vladnih krogih. Radičevci igrajo vedno bolj smešno vlogo in zdi se človeku, da opozicijske stranke kakor radikali sami komaj čakajo, da se radičevstvo izživi in sesede. Poleg radikalov so v tem pogledu najdelavnejši samostojni demokrati, ki trdno upajo, da se ta konglomerat politične mešanice razvije v njihov prilog. Nedvomno računajo s tem tudi radikali sami, ker pač v celi državi ni bolj bele in teroristične buržuazne stranke poleg radikalov, kakor so samostojni demokrati. Nadejati se nam je torej še političnega terorja in izvajanja zakona o zaščiti države ter izrazite vlade belega terorja morda že jeseni.

Zakon za zaščito države imamo. Zdi se nam potrebno opozoriti državnega pravdnika, ki ima nalog, da preganja tiste, ki kršijo državne zakone, da začne preganjati tudi tiste krivce, ki so krivi, da se krši občinski red, ki je zakon onih občin, v

katerih vladajo protizakonito razni mestni in občinski gerenti. Po našem mnenju državni pravdniki vedo, da se tu kršijo zakoni. Zakaj ne store ničesar? Pravijo, da smo pred ustavo vsi enaki, ampak, če se ne pozove k z. konitosti velikih gospodov, se v nas zbuja nezaupanje. Ljubljana, Trbovlje, Zagorje itd., tudi za te kraje veljajo zakoni in — ustava!

Ljubljansko občinsko avtonomijo rešuje v teh soparnih in deževnih poletnih dneh imenitna »Naprjeva« skupina. Rešuje jo po starem običaju pod domačo »Lipo« in rešuje jo tako imenitno, da so še vrabci na rotovski strehi dobre volje. Če nikdar prej, je sedaj pač gotovo, da se bo ljubljansko gerentsko in volilno vprašanje rešilo prav in temeljito, ker je prišla končno cela stvar v prave in poklicane roke.

Z božjimi podobami pobijajo umrljivost dojenčkov. Solnograški knežškofijski ordinarij je izdal na vsa župnišča ta-le velemodri nalog: »Glavni vzrok umrljivosti dojenčkov leži v zanemarjanju materinskih dolžnosti pri dojenju dojenčkov. Duševni pastirji naj tedaj porabijo vsako priliko, — zlasti pouk nevest, — za poučevanje žensk o teh nalogah. Kot pomožno sredstvo v poučevanju mater naj služijo božje podobe s primernim opisom ki se jih naj razdeli pred poroko med neveste in med ostale matere itd.« Res vnetja skrb za dojenčke ki jo kaže škofijski ordinarij. Le žal, da ni povsem primerna in to pa morda vsled tega, ker škojfe v teh stvareh niso povsem strokovnjaki ker sicer bi morali vedeti, da na umiranju dojenčkov niso krive matere, nego socialna beda in kapitalistični režim, ki ga škojfe tako vneto brani. Ta se pa z božjimi podobami ne da odpraviti!

Kršitev občinske samouprave je bila ena najlepših lastnosti skoro vseh številnih vlad in njih eksponentov v naši državi. Samoupravo sodijo politični mogotci po političnem prijateljstvu in sovraštvu, ne pa po interesih in volji občinskih prebivalcev. To velja za Ljubljano, za Trbovlje, za Zagorje in še celo vrsto občin. Povsem naravno je, da se ljudje pričenjajo vpraševati, kaj je vzrok tej krivici, ki se godi občin? In če pogledamo okoli sebe, vidimo, da je v Ljubljani samostojna demokratska stranka, ki gazi samoupravo po svojih političnih vplivih, v Trbovljah pa je Trboveljska družba tisti faktor, ki je vzel v upravni odbor Trboveljske zastopnike meščanskih političnih strank, ki dajo sedaj moralno podporo pri sabotiranju upostavitve občinske samouprave v Trbovljah. Protest in odločen boj je torej razumljiv in potreben proti kršitvi samouprave v občinah. Ni pa vseeno, ali se ta boj vodi resno, iskreno ali pa le iz demagoških razlogov. Poslabšanje volilnega reda v mestih je že samo na sebi tako važen dogodek, da bi delavstvo res moralo zavzeti jasno stališče v tem vprašanju ter odločno obsoditi krivce in tudi vse tiste stranke, ki v tem pogledu nočejo voditi boja ali celo podpirajo faktorje, ki gazijo občinsko samoupravo. Strankina konferenca, ki se bo vršila morda že prihodnji mesec, naj bi tudi tej politični zadači posvetila več pažnje.

Proč s komisarijatom v Trbovljah!

V dvorani »Delavskega doma« se je v četrtek, dne 12. avgusta ob 4. uri popoldne vršil javen shod krajevne organizacije Socialistične stranke Jugoslavije, ki je bil kljub dežju dobro obiskan. Shodu je predsedoval sodr. Krušič, govoril pa je sodr. Eržen iz Maribora o političnem in gospodarskem položaju v državi z ozirom na socialno bedo delavskega razreda, posebej se je še pečal z občinskim komisarijatom, ki kljub zakonito izvršenim volitvam še vedno osrečuje občane. Po izvajanjih s. Krušiča so zborovalci zaključili, da se bo v najkrajšem času sklical velik protestni shod proti zavlačevanju potrditve izvoljenega župana s strani nadzornih oblasti. Intrig s strani meščanskih strank je dovolj, zapomnite si, da bo trboveljska občina imela socialistično občinsko zastopstvo, skrajni čas je, da se neha provocirati volilce s komisarijati.

Maribor.

Okrožni agrarni urad v Mariboru koroška cesta 19, naznanja, da se od sedaj vrše uradne ure za stranke izključno le vsako soboto od 8—11 ure popoldne.

Poročil se je s. Milan Dvoršak z gđ. Tilči Kürbis. Čestitamo.

Mariborski zaupniki pozor! V sredo, 18. avgusta bo poročal o delovanju Delavske zbornice tajnik s. Uratnik. Začetek ob 7. uri v Ljudskem domu.

Borza dela v Mariboru išče večje število šivilj in vajenk za perilo. Delo je v tovarni in za na dom. Plača tedenska in akordna. Reflektantninje naj se javijo osebno ali pismeno pri borzi dela, kjer se jim naznanijo podrobnejši podatki.

Delavski jubilej v Studencih.

Program:

Spored akademije na predvečer, 14. avg. ob 20. uri na vrtu gostilne pri »Beli zastavi«.

1. Godba: Internacionala.
2. Skupina marib. pevskih društev: »Lied der Arbeit«.
3. DTE Studenci, gojenci: Vaje s petjem in vaje s krogli.
4. Nastop pevskega odseka »Svobode« Maribor.
5. DTE Studenci: a) dečki: proste vaje; b) deklice: piramide; c) dečki: piramide.
6. Nastop pevskega odseka »Svobode« Ruše.
7. DTE Maribor: telovadni nastop.
8. Godba.
9. Nastop pevskega odseka pekov, Maribor.
10. DTE Studenci: telov. nastop članov.
11. Godba.
12. Nastop delav. pevske. društva »Frohsinn«, Maribor.
13. Nastop delavskega pevskega društva »Enakost«, Studenci.
14. Alegorija.

V nedeljo zjutraj sprejem gostov ob pol 8. uri na koroškem kolodvoru s strani Studencanov. Mariborska društva se zberejo ob 8. uri pred »Ljudskim domom« in odkorakajo po Frankopanovi in Tvorinški cesti pred kor. kolodvor v Črtomirovo ulico, kjer se jim pridružio Studencan z došlimi gosti. Skupen nastop se nato razvije po Ruški cesti in naprej v Studence po Aleksandrovi cesti, Šolski ulici, Šoštarjevi ulici. Kralja Petra cesti pred gostilno Klemenčak. Ob 10. uri slavnostni nagovori.

Popoldne ob pol 3. uri se zberejo mariborska društva pred »Ljudskim domom« in odkorakajo z železničarsko godbo na čelu proti Studencem, kjer jih pri slavlouku na mestni mejl pričakajo Studencan. Sprevod skozi mesto je policija prepovedala.

Društva, ki sodelujejo pri akademiji, naj za tiste svoje člane, ki ne morejo plačati vstopnine 5 Din, izstavijo posebne izkaznice (košček papirja) s svojo društveno štampiljko.

Veselični odbor.

Celjske novice.

Incident na celjskem kolodvoru. Pod tem naslovom prinaša »Nova doba« vest, kjer trdi, da je v nedeljo zvečer, ko se je vračala mariborska »Orjuna« iz Kranja, izstopila v Celju iz vlaka večja skupina socialistov, ki so baje izzivali Orjunaše z »Auf biks Orjuna!« in da je nato iz vlaka izstopil en sam Orjunaš, ki je »fantiče« malo premetal. Z ozirom na trditve »Nove dobe« bi želeli, da pride ta »dobro informiran« list tudi z imeni onih socialistov na dan, da jih bomo lahko klicali na odgovornost, — seveda, če so bili to res socialisti in člani naše stranke. Upamo, da je uredništvo toliko resniceljubno in objektivno, da naši želji ugodi in nam imenuje imena prizadetih. Ker nikakor ne gre, da bi se moglo kar tako pavšalno trditi, češ tisti in oni so bili socialisti in to seveda vselej takrat, kadar je prilika prikazati naše fašiste kot nedolžna jagnjeta in socialistične delavce pa kot največje razgrajče.

Tistim, ki se jih tiče. Ob priliki incidenta, ki se je pripetil minulo nedeljo zvečer na celjskem kolodvoru, moramo grajati neumestni nastop dveh jugofašistov. Med potniki, ki so izstopili v Celju, je bil tudi črkostavec F. G. V Celju je mož splošno znan

POZOR!

Opozorjamo se, da eden naših novinarjev z imenom in nazivom (rdečo, modro ali sivo) »ključ« traja kakor vinski posrednik. Kupte eden naših »ključev« — Nogašev trg 10, 11. — na posredniško.

Vonjavi svilnati lasje

otroški, katere tako radi božamo in poljubljamo. Ohranite svojemu ljubljencu te svilnate lase kar moči dolgo! Umivajte jih s popolnoma neškodljivim sredstvom!

Brez sledu škodljivih ali jedkih primesi očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito lase in kožo na glavi z nežnim posebnim milom. Daje bujne, močne pene, ki z milijoni mehurcev zagrnejo vse nezaželeno.

Elida-Shampoo podeli lasem krasen medel lesk in ohranjuje narobne prirodne kodre.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA
SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelak »ELIDA«.

Pošljite mi brezplačno originalni zavojček 4/III
Elida-Shampoo

Ime:

Naslov:

Prosimo, da vknjete ta odrezek v kuverto, katero naslovite kot tiskovino.

kot miren človek, kateremu do danes ne more nihče očitati, da bi že bil kdaj koga izzival ali drugače povzročil kake nemire. Tega človeka sta dva Orjunaša, eden v civilu, drugi v kroju, na peronu celjske postaje vstavila, in ga obdolžila, da je on izzival in napadal v vagonu Orjunaše. Bolj ko jima je F. G. dokazoval, da se motita ter jima dopovedoval, kdo da je in kaj da je ter jih prosil, da se naj zadeva razčisti na policiji, tem bolj sta ga jela dična fašista suvati in klofutati. Ko je želel, da mu sporočita svoji imeni, sta mu pokazala pesti in rekla: to je naše ime in mu dala vsak eno klobuto. Žal, da ni bilo nikjer v bližini policista, da bi bil interveniral. F. G. zavedajoč se, da je bil po nedolžnem napaden, je šel iskati policijo. Med tem pa jo sta junaka dneva že odkurila. Želimo, da uvede oblast preiskavo in kaznuje pretepače, prizadetemu pa da satisfakcijo.

C. B.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Guštanj.

Strašna statistika. Rdeči križ nam piše: Iz Guštanj smo poročali navadno le dobre stvari. Danes se pa poglejmo v ostro zrcalo, ki bode jasno predstavljalo naš slab socialni položaj, ki je pri marsikateremu nepotreben. Največje zlo je, da se v Guštanju popije mnogo žganja in tudi špirta. V teku prvega četrtletja se je iztočilo v gostilnah, Pori 533 l. (gosti večinoma delavci), trgovina Valentin Samic 495 l. (odjemalci večinoma delavci), Rudolf Brundula, trgovina 466 l. žganja in 153 l. špirta (kmetje in delavci), kantina 401 l. (zopet delavci), Sternjak, kavarna 91 l, gostilna Strudel 11 l, gostilna Cvitani 13 l, gostilna Orter 9 l, gostilna Franc Lečnik 104 l., (delavci), gostilna Milovnič 95 l. To je res ogromna množina žganja, ki ga po nepotrebnem zavziva naš delavec in se s tem še bolj uničuje. Tako početje se pozna. Doma gladujejo žene in otroci. Da je tako, doka-

Kulturni pomen socializma.

Napisal dr. Maks Adler. — Prevedel iz nemščine prof. Ivan Faval.

Iz razrednega nasprotstva posedujočih in izkoriščanih nastaja na ta način razredna zavest proletariata, ta pa nujno vodi proletariata do socializma, ki ga edini more osvoboditi iz protikulturnega in čestokrat iz naravnost nečloveškega položaja. Kajti samo v socialističnem gospodarstvu, v katerem ne bi več bila produkcijska sredstva v privatni posesti, bodo prenehali razredni boji, na njih mesto pa bo stopila solidarna skupnost ljudi, v kateri se bode družbino delo kakor tudi užitek po svobodni samodoloči razdelili med vse člane družbe.

Ta odprava privatne lasti produkcijskih sredstev pa se ne da drugače doseči kakor z bojem. Kajti baš ta privatna lastnina daje prednost in gospodstvo vladajočemu razredu; še nikdar pa se ni vladajoči razred prostovoljno odrekel svoji moči in svojim privilegijem. Boj kvišku stremčih razredov proti vladajočim pa je bil v vsej zgodovini nujen in tako je tudi danes. Kakor je razredno nasprotstvo nujna posledica današnjega družabnega reda, tako je tudi nujen razredni boj kot posledica prvega.

Kaj pa pomeni ta razredni boj? Ali res ni nič drugega kakor nemila posledica raznih nasilstev? Tako si pač meščanski nasprotniki socializma predstavljajo razredni boj. V njem ne vidijo nič drugega kakor razvijanje brutalne sile, zato pa vpijejo, da je naše naziranje surovo in brez duha, ako trdimo, da je razredni boj gibalno zgodovine;

njim pa to znači, češ da mi zgodovino gledamo samo kot torišče najhujših bojov za moč. Seveda nam zgodovina kaže, da so se razredni boji doslej vedno krvavo odigrali. Kljub temu pa je v resnici tako, da nasilstva in prelivanje krvi ni bistveno za razredni boj in njegovo revolucijo. V kolikor pa mora razredni boj biti nasilen in krvav, to zavisi mnogo bolj od oblik in sredstev, s katerimi skušajo vladajoči razredi obdržati ali spet dobiti svoje do krivic pretirane predprave; to torej ne zavisi toliko samo od onih potlačenih, ki stremijo kvišku. In še vedno je »beli« teror pretil več krvi kakor pa »rdeči«.

Ali ta zunanja plat razrednega boja tudi ni bistvena; njegovo bistvo se šele spozna, ako se natančno razume, da ima razredni boj tlačenega razreda v svojem bistvu miselno (ideelno) vsebino, četudi je ta boj izšel iz gospodarskih interesov. Za kaj gre namreč v vsakem boju kvišku stremčega razreda? Tlačen razred vse ono občuti, vsled česar je zapadel v neizobrazbo, revščino in potlačenost, ne samo kot oviro življenja, temveč obenem kot nespametno, nepravilno in nemoralno stvar. Torej so vse zahteve razrednega boja zahteve po novi pameti in morali. Vsak razredni boj je torej s strani tlačenih nujen boj za nekaj bolj pametnega in npravnega (moralnost), boj za pravico.

Tako je bil že razredni boj kvišku stremčega meščanstva boj za »človeške pravice«, ki sicer s to zahtevo še ni uresničil človeških pravic, a je vendar napram fevdalnim staležnim pravicam in obveznostim dosegel načelo meščanske pravne enakosti in gospodarske svobode.

Proletariat ta idealni boj nadaljuje tam, kjer ga je moralo meščanstvo prekiniti. Bila je velika, toda nujna zmeta meščanskih borcev za svobodo (v francoski revoluciji), da so verovali, češ da bodo z izvojevanjem same politične svobode in enakosti že končno osvobodili človeštvo iz gospodarske težave in potlačenosti. Dosegli so s tem samo politično demokracijo, ki pa razrednih nasprotstev ne samo da ni premagala, temveč je bogatim dala še večjo svobodo gibanja. Dasi je politična demokracija potrebna, vendar sama ne zadostuje za osvoboditev proletariata; kajti še nikdar ni nihče postal sit od samih političnih pravic. Šele gospodarska osvoboditev, to se pravi socialna »demokracija« vodi do uresničenja blestečih se idealov o svobodi, enakosti in bratstvu. Ta socialna demokracija pa je ono, po čemer stremi razredno revolucionarni boj. Tako torej v resnici ta razredni boj ni nič drugega kot dokončanje velikega idealizma o človeških pravicah. Šele odstranitev privatne lastnine produkcijskih sredstev bo ustvarila novo gospodarsko podlago, na kateri bo mogoča nova družba svobode, enakosti in bratstva, človeška družba, ki bo šele resnično zaslužila to ime.

Doslej pravzaprav še nismo živeli v družbi. Kajti življenja, v katerem se posamezni razredi neprestano med seboj borijo na nož in kjer so vladajoči razredi vseh dežel vedno pripravljeni, da se z vojsko drug drugega napadejo, ni mogoče imenovati družbo. Torej je Marx s polno pravico izrekel, da se bo z odpravo kapitalističnega gospodarstva končala šele predzgodovina človeštva.

Dalje prihodnjic.

zujejo številni slabo prehranjeni otroci in slaba vzgoja ter razni prepiri, ki bi v treznosti izostali. Apeliramo na oblast, da čim preje ta najhujši nedostatek zatre, če ne popolnoma, pa vsaj delno. Tem večje zlo se pa vidi, da ima Guštanj 1400 prebivalcev in ti popijejo v enem četrtletju 2218 l. žganja in 153 litrov špirita.

Iz Mežiške doline.

Če stopiš mački na rep, pa se oglasi. Tako se je oglašila tudi »Nova pravda«. Pravi, da je pričakovala, da bo kak socialističen list kaj pisal o tej novo pečeni narodni strokovni organizaciji, vendar ni pričakovala toliko neresnice. Seveda resnica boli in oblaži se jo s tolažbo, da se jo proglasi za laž. Pravi, da bi mi bili lahko zadovoljni, če bi imeli v naših vrstah take paznike. Hvala lepa! Delavski zaupnik mora biti malo drugače nabražen. Predvsem mora znati z delavcem občevati, kakor se pač občuje s človekom, ne pa ga ometavati s priimki, kakor: »mesarski pes, lipov bog« i. t. d. Tudi bi bilo dobro, da bi se ta gospod, ki se ponaša z neko narodno delavsko organizacijo, od vadil šikaniranja in pomislil, da ni več žandarjski podnarednik ali narednik in da so časi, ko se je delavstvo še plašilo, za nami. Nadalje pravi tudi v istem dopisu, da bodo šli ener-

gično na organizacijsko delo in ne bodo imeli nobenega strahu pred pazniki. Saj ga tudi ni treba, ker trobi v isti rog in izvaja nad delavstvom pritisk, da se mora organizirati v narodno strokovno zvezi. Torej čisto po fašistovski. K sreči še nismo v Italiji, kjer vlada fašizem, temveč v Sloveniji, kjer še delavstvo ni izgubilo zavesti, da spada v razredne organizacije. Vaša želja, da bomo mi šli vedno bolj navzdol se uresničuje pri vas, nikoli pa pri nas. Delavci, vsi v razredne bojne organizacije. Ne pustite se več vpregati v kapitalistični jarem. Delajte v organizacijah za tem, da bo strmoglavljena reakcija in da bo na mesto nje prišel socialistični družabni red. Branite se volkov v ovčji obleki.

Jesenice.

Delavski nastop DTE »Svoboda« Jesenice. Kljub temu, da nam je bilo zabranjeno razviti naš rdeči prapor, smo pridno na delu in gradimo vkljub vsej reakciji nad delavskim razredom svojo kulturno, športno in telovadno organizacijo, zavedajoč se, da mora delavska mladina naprej preko vseh zaprek po trnjevi poti, da zgradi v tej družbi temelj marksistične razredne kulture. Zato mi borci in gradilci družbe bodočnosti ne klonimo svoje glave, kljub vsem naporom

KOLESA

najboljša in najcenejša samo pri

J. GOREC

Palača Ljublj. kreditne banke.

buržoazije, ker se zavedamo, da ako bomo pridno gradili in gojili proletarsko marksistično razredno kulturo, da tudi nam zasije dan — dan, ko nad proletarsko mladino ne bo več ponižanja in preganjanja, temveč da bo delavska mladina svobodno gradila stavbo bodoče družbe bratstva, enakosti in svobode. S klicom kljub vsemu naprej kličemo vsem ostalim svobodašem, sodrugom in sodružicam, vabeč jih v naš gorenjski dom, na drugi javni telovadni nastop DTE, ki se bo vršil v nedeljo, 15. avgusta na vrtu in prostorih Delavskega doma na Savi z zelo obširnimi sporedom.

Dnevni red plenarne seje Del. zbornice dne 22. avgusta: 1. Odobritev zapisnika zadnje seje. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo finančne kontrole. 6. Proračun za leto 1926/27. 7. Odobritev pravilnika za brezposelne podpore. 8. Odobritev pravilnika kulturno prosvetnega od-

seka. 9. Akcija zbornice za delavske pomožne blagajne. 10. Samostojni predlogi.

Hrastnik.

Del. telovadna in kulturna zveza Svoboda I. podr. Hrastnik priredi 15. avgusta 1926 na prostorih g. Alojz Logerja svoj prvi okrožni zlet z obširnim sporedom. Pri prireditvi igra polnoštevila delavska trboveljska godba. Zlet se vrši ob vsakem vremenu. Sodrugi, sodružice, vabimo vas, da se te naše prireditve v čim lepšem številu udeležite, da tako pokažemo naši buržuaziji našo delavsko solidarnost. —Odbor.

Šport.

Nogomet v nemški delavski telovadni in športni zvezi. Moč te zveze predložijo sledeče številke: Zvezi je prijavljenih 49.600 nogometašev od nogom. sekcij telovadnih klubov, odnosno društev, od športnih klubov je prijavljenih 44.300 igralcev, skupno torej 93.900 igralcev. Lepo število, kaj!

V jesenski prvenstveni sezoni leta 1924 je nastopilo 4960 moštev, v pomladni sezoni 1925 pa 4264. Odigralo se je v jesenski sezoni 28.140 prv. tekem, v pomladni sezoni 25.594, skupno torej 53.724 prven. tekem. Za prijateljske tekme se žalibog ni vodila nikaka statistika, brezdvomno pa je, da presegajo število prven. tekem. Skupno število odigranih tekem se čeni na 150.000.

Ogromno športno udejstvovanje je bilo možno predvsem vsled tega, ker ima v Nemčiji vsako najmanjše mestce po več športnih igrišč, ki so na razpolago tudi delavcem.

Pri vedno večji denarni krizi

je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje, če ga kuhate v

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.

Za tretjino cene

imate po zimi sadje in sočivje če ga kuhate v

Weck-u

Plačate lahko z gobami, storži, sadnim in gozdnim semenom.

Tovarniška zaloga:

„FRUCTUS“, LJUBLJANA

Krekov trg 10.

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN,

Ljubljana, Poljanska c. 8

(preje Henrik Korn).

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov.

Naprava strelovodov. Kopalniške in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafije) za konzerve.

Čopiče in ščetke

izdeluje najceneje in najlepše

HINKO ŠIMENC

Turjaški trg štev. 8

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!

Ti zjutraj dobro ni

želodec se krivi
izboren lek je da
en štampil

**A. JERAS
in drug**
Ljubljana-Moste.

Palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 20.

Moderne higijensko urejene

KADNE IN PRŠNE KOPELI

odprte za moške in ženske, izvemši ponedeljek vsak delavnik od 8. do 1/2 19., ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure.

Kadna kopel s perilom in milom Din 12.—, blok za 10 kopei Din 100.—
pršna kopel 6.— 50.—
pršne kopeli za zavarovane člane urada s perilom in milom Din 3.—